

Will the Iranian women succeed? A case study of current events in Iran

**LUNDS
UNIVERSITET**

B-uppsats
STVA22
HT 22

Författare: Anton Westerstrand & Ebba Aurell
Handledare: Robert Klemmensen
Samhällsvetenskapliga fakulteten

Abstract

With Mahsa Amini's death in Iran on the 13:th of September a series of protests began that are still ongoing today. With the help of previous literature, research, a qualitative interview and three fictional scenarios; nothing happens, a political revolution takes place or a social revolution takes place, the paper aims to qualitatively come to a conclusion on what the most likely scenario is after the protests have taken its course. The consequences of the protests and perhaps the revolution that is taking place will have enormous implications for the rest of the world. Iran is the country with the 4:th largest oil reserve in the world, sitting on 9.5% of the world's oil. In the paper the argument is made that it is unlikely that a full scale social revolution, which entails a monumental change in Iranian society, will take place because of factors such as regime tenacity, Iran being a rentier state and their iron hand over the Iranian people. The more likely event is that a minor political revolution will take place as a way for the Iranian regime to not lose control. As the events in Iran have only been taking place for about three months it is a preliminary conclusion, the social revolution that took place in Iran in 1979 lasted for about 13 months and a lot more will unravel in the future.

Innehållsförteckning	3
1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Frågeställning och syfte	5
2. Tidigare forskning	5
2.1 Faktorer som påverkar en regims ihärdighet	5
2.2 Icke-våldsamma protester	5
2.3 "Resource curse" eller "rentier state"?	6
3. Bakgrund	7
3.1 Naturresurser	7
3.2 Irans statsskick då och nu	7
3.3 Sociala medier	8
3.4 Händelserna i Iran	9
3.5 Sanktioner	10
4. Teori	11
4.1 Social Revolution/Revolutionen i Iran 1979	11
4.2 Politisk revolution	12
5. Metod	12
5.1 Avgränsningar	13
5.2 Operationalisering	14
5.3 Validitet och Reliabilitet	14
6. Material	14
6.1 Kvalitativ intervju	15
6.2 Tre fiktiva scenarion	16
7. Analys	16
7.1 Scenario 1	16
7.2 Scenario 2	17
7.3 Scenario 3	18
8. Resultat	20
8.1 Diskussion	21
8.2 Slutsats	23
9. Sammanfattning	24
9.1 Framtida forskning	24

1. Inledning

Sedan den 23 juni 2022 så avråder Utrikesdepartementet svenskarna att resa till Iran och uppmanar svenskar som befinner sig i landet att lämna då demonstrationer, ibland våldsamma, pågår (Regeringen.se).

Den 13 september blev Mahsa Amini arresterad av moralitetspolisen i Iran för opassande klädsel och den 16 september avled Mahsa. Iransk polis menar att Mahsa dog av en hjärtattack, något som hennes familj menar är lögn då hon inte led av något hjärtfel och menar att det var polisens handling som lett till hennes död. Detta blir startskottet för protesterna som fortfarande präglar Iran (Reuters.com).

Grunden till varför det är viktigt är att Iran besitter den fjärde största oljereserven i världen med 9.5% av världens olja (World of meters). Om det är en social revolution som har börjat utspela sig så får det oerhörda konsekvenser. En social revolution innebär en snabb och grundläggande förändring i ett lands stat- och klasstrukturer samt ett skifte i den grundläggande ideologin som styr landet (Skocpol 1982). Skulle det vara en social revolution som börjar formas och den faktiskt lyckas kan Iran komma att införa både liberal demokrati och börja anamma ett kapitalistiskt system. Om detta sker kommer oljan antagligen ut på världsmarknaden vilket leder till sänkta priser på bränsle och i sin tur möjligtvis sänkt inflation världen över. OPEC länderna, där Iran är med, vill inte att det här ska ske (Opec). Tidigare forskning på ämnet visar att om en social revolution ska "lyckas" behövs det någon extern kraft, exempelvis militärt hot från en utomstående stat, där OPEC länderna kan komma att använda sin makt för att avvärja detta från att ske (Skocpol 1982, s 266).

1.1 Problemformulering

Genom en deskriptiv uppsats görs ett försök till att beskriva vad det är som sker i Iran samt vilka konsekvenser det kan komma att få. Är det början på en revolution? Isåfall vilken typ av revolution? Vad blir konsekvenserna av det som sker? Det är viktigt att få klarhet på detta då det kan komma att få oerhörda konsekvenser för hela världen.

Uppsatsen kommer för det mesta baseras på Theda Skocpols teorier om revolutioner som hon grundar i de revolutioner som tagit plats i Kina, Frankrike och Ryssland. Hon menar att det finns två typer av revolution, social eller politisk revolution. De två typerna skiljer sig åt i vad det är som ändras i samhället till följd av revolutionen. I en social revolution ändras både stats- och klasstrukturen. I en politisk revolution är det endast statsstrukturen som ändras (Skocpol 1979).

1.2 Frågeställning och syfte

Eftersom revolutionen i Iran är en pågående revolution vet vi inte och kan inte veta exakt vad slutresultatet kommer att bli. Uppsatsen syftar till istället att genom diskussion av litteratur och nyheter försöka komma fram till några troliga scenarion som revolutionen kan sluta i eller bidra till. Den primära frågeställningen är: Kommer kvinnorna i Iran att lyckas?

2. Tidigare forskning

2.1 Faktorer som påverkar en regims ihärdighet

Det finns flera faktorer som påverkar hur revolutioner utspelar sig eller ens börjar utspela sig. Hur ihärdig en regim är korrelerar med hur regimen kom till. Det revolutionära ursprunget en regim har bidrar till stabilitet i form av makt över militären och dåliga alternativa maktcentrum samt skyddar mot massprotester och militärkupper. Regimen som kom till efter revolutionen i Iran 1979 sitter fortfarande vid makten och den revolutionen kan klassas som en social revolution. Sociala revolutioner kan leda till en väldigt ihärdig regim om den inte stoppas tidigt då den stärker regimen institutioner och försvagar de samhälleliga institutionerna (Lachapelle m.fl 2020 s. 562-563).

Forskning visar att detta stämmer då icke-revolutionära regimer faller oftare än revolutionära sådana, exempelvis så överlever 19% av icke-revolutionära regimer mer än 30 år medan 71% av revolutionära regimer överlever mer än 30 år (Lachapelle m.fl 2020 s. 574).

Auktoritära regimer som uppkom genom revolution är alltså väldigt stabila och ihärdiga. Detta beror på fyra saker: Nedmonteringen av alternativa maktcentrum, en ökning av statens tvångsmakt över befolkningen, en säkerhetsmekanik som är lojal till regimen (Mullorna i Iran) samt samlade partier vid makten (Lachapelle m.fl 2020 s. 584-585).

2.2 Icke-våldsamma protester

Bara under oktober månad 2022 hade fredliga massdemonstrationer brutit ut i 80 olika städer i Iran i protest mot statens förtryckande makt mot kvinnor i samband med Mahsa Aminis död och demonstranterna krävde bättre rättigheter, friheter och rättvisa för kvinnor. Många av demonstranterna vill i samband med de feministiska protesterna även helt få ett slut på den Islamiska Republiken. (Radio Free Europe Documents and Publications, 2022). Det är lätt att tro att våldsamma protester är de mest effektiva när det kommer till revolutioner och förändringar i samhället, men forskning har bevisat motsatsen. Sociologen Sharon Erickson Nepstad har forskat inom ämnet och har med forskningen kommit fram till att

icke-våldsamma protester är dubbelt så effektiva när det kommer till att avsätta en diktator eller stat än vad våldsamma protester är, 26 % för de våldsamma jämfört med 53 % chans för icke våldsamma att lyckas. Vidare kommer Nepstad fram till att icke-våldsamma protester från civilbefolkningens håll ofta ändå leder till våld från motpartens, staten, sida för att undantrycka protesterna och folkets vilja. Trots detta våld så har den icke våldsamma parten bättre chanser att lyckas besegra den våldsamma parten. Så fort staten erkänner protesterna och gör ett pådrag att försöka undantrycka så är icke-våldsamma protester mer än sex gånger så trolig att lyckas med en förändring i stats- och klasstrukturer än våldsamma. En ytterligare förespråkan för icke våldsamma revolutioner är att man har kunnat konstatera att demokratier som kommit till genom icke-våldsamma revolutioner är mycket mer stabila och ännu tåligare än vad demokratier grundade genom våld är (Nonviolent revolutions: civil resistance in the late 20th century, Erickson Nepstad, Sharon).

2.3 “Resource curse” eller “rentier state”?

Uppfattningen om att ett land som är rikt på naturresurser ofta upplever interna konflikter och inbördeskrig (the resource curse) står i konflikt med tanken om att rentierstater leder till intern stabilitet under en auktoritärregim. En rentierstat är en stat som sitter på en naturresurs, oftast olja, och får sina intäkter från den resursen. Intäkterna staten får in från naturresursen bidrar till intern stabilitet i olika former. Staten sprider vidare intäkterna till invånarna i form av “ränta” till institutioner såsom statliga jobb, gratis sjukvård etc för att försöka hålla befolkningen nöjd. Den styrande eliten har möjligheten att lägga enorma resurser på exempelvis en stark säkerhetsapparat som försvårar möjligheterna till uppror och protester.

En viktig distinktion för dessa rentierstater är om man är beroende av resursen eller om den bidrar till rikedom. Det blir svårt att införa dessa program som bidrar till stabiliteten om man är beroende av resursen. Om resursen bara bidrar till att staten går runt har man inte den rikedom som behövs för en stor säkerhetsstyrka eller ränta till institutioner som behåller befolkningen nöjd för att förhindra uppror.

Detta är den mest betydelsefulla faktorn för om ett land kommer drabbas av interna konflikter och uppror p.g.a “resource curse” eller om den interna stabiliteten kommer öka genom en rentierstat. Stater som exporterar olja drabbas ofta av våldsamma konflikter men stater som är rika på olja per capita samtidigt som de är beroende av resursen är oftast stabila. Exempelvis Norge är ett land som är rikt på olja men de är inte helt beroende av resursen och är väldigt stabilt utan våldsamma konflikter. Iran är ett land som är rikt på olja samtidigt som de är beroende av resursen. Iran är ändå relativt stabilt för att det finns inget riktigt hot mot regimen. Som en rentierstat kan de då ha en stark säkerhetsapparat på plats och intäkterna från oljan sprids till diverse institutioner (Basedau & Lay 2009).

Ett sätt att se detta på är att jämföra t.ex. Norge med Irans skatteintäkter. I Iran står 8.4% av den totala inhemska inkomsten av skatter medan i Norge är det 39.9% (Heritage.org). Detta visar att Norge inte är helt beroende av oljan medan Iran är det.

3. Bakgrund

3.1 Naturresurser

Iran är ett land beroende av sina energikällor, främst olja och naturgaser, som utvinns i landet och sedan exporteras till länder runt om i världen. Oljeindustrin och naturgasen är två av de få sektorer som utgör hjärtat av landets ekonomi och utan exporten av dessa två hade Iran förlorat stora delar av sin ekonomi. Iran innehar världens näst största reserv av naturgas som uppgår till nästan en femtedel av världens alla kända reserver (NE, *Iran*). Irans oljeexport står för ungefär 80 procent av landets exportinkomst men på grund av rådande situation med revolutionen samt världsekonomin och oljeprisernas svängningar har Iran börjat exportera andra varor så som jordbruksvaror där bland sockerrör för att försöka behålla sin ekonomi men detta utgör inte alls en lika stor inkomstkälla som oljeexporten (Utrikespolitiska Institutet). Under månaderna april till juli i år rör det sig om en summa av omkring 6 miljarder amerikanska dollar som iranska staten ska ha tjänat enbart på oljeexporten (Rome, 2022). Sedan iranska staten trappat upp sina tillslag och våldsamma åtgärder mot demonstranterna har tusentals oljearbetare övergett sina arbeten för att istället gå ut i protest för kvinnors rättigheter och för förbättrade arbetsvillkor. Utan dessa arbetare stannar oljeindustrin och exporten upp och inkomster som den iranska staten är beroende av går förlorade. Under den iranska revolutionen 1979 var det liknande protester. Dåvarande oljearbetare gick, på samma sätt som idag, ut i strejk mot regimen och detta var en stor bidragande faktor till dåtidens Shah och regimen fall (Fassihi & Arraf, 2022).

3.2 Irans statsskick då och nu

Före revolutionen 1979 var Iran en monarki med en Shah (kung) vid makten. De sista två Shaherna var far och son Pahlavi som grundade Pahlavidynastin. Pahlavidynastin strävade efter att modernisera Iran efter västerländska förebilder och införde bland annat rätts- och utbildningsväsende efter en europeisk modell, de införde även kvinnlig rösträtt och förbjöd iranska kvinnor att bära slöja på offentliga platser eftersom Iran nu skulle likna västvärlden. Den islamska religionen undertrycktes mer och mer från det politiska såväl som det civila samhället eftersom shaherna menade att religionen var i vägen för en utveckling framåt mot en mer moderniserad och västerländsk iransk stat. Denna modernisering och förtryckande mot religionen togs inte emot väl av alla i Iran, däribland de konservativa muslimerna och

framförallt ayatollahn Khomeini, utan protester uppstod som en reaktion och början på 1979 revolutionen var igång. Mohammad Reza Pahlavi, sonen, var den sista iranska shahen vid makten och satt fram till revolutionen 1979 då han och monarkin föll till följd av Khomeinis upptåg (NE, *Iran*).

Iran är idag en republik med en shiamuslimsk teokrati. Teokrati är en form av statskick där en gudomlig auktoritet innehar den högsta makten och den högsta ledaren i landet får sin makt från gudomen och utses tillsammans av andra religiösa ledare (NE, *teokrati*). I Iran är det idag ayatollahn Khamenei som innehar den största makten och är landets högsta politiska och religiösa ledare och han är utsedd till Irans statschef. Ayatollah sitter på livstid och är den främste tolkaren av lagen. Efter revolutionen 1979 bygger Iran på en författning baserad på dåtida ayatollahn Khomeinis idéer om en stat baserad på shiamuslimska ideologier. Denna författning utgör grunden för Irans lagstiftning och de religiösa domstolarna. Under ayatollah sitter väktarrådet som har som uppgift att kontrollera att lagar stämmer överens med religionen och författningen, och rådet utses av ayatollahn själv. Den verkställande makten i landet bedrivs av en president som samtidigt är Irans regeringschef och blir vald på fyra år. Den lagstiftande makten utgörs av ett parlament som precis som presidenten sitter i fyra år. Lagar som parlamentet beslutar om kan väktarrådet ändra eller stoppa helt om de upplever att innehållet strider mot den islamiska ideologin och vid eventuella konflikter mellan parlamentet och väktarrådet är det alltid den religiösa ledaren som har den slutliga rösten och avgör tvisten. På detta sätt genomsyrar den shiamuslimska ideologin hela samhället genom teokratien. Exempelvis har väktarrådet tolkat författningen så att kvinnor inte har rätt att utses till en styrande post, religiösa ämbeten och får inte heller kandidera i presidentvalen. Däremot tillåts de att vara med i parlamentet men trots det är endast 6 procent av Irans parlamentariker är kvinnor (NE, *Iran*).

3.3 Sociala medier

Sociala medier är ett snabbt och enkelt sätt att sprida information till omvärlden. Omkring 70 procent av Irans befolkning använder dagligen internet men någon internetfrihet finns det inte att tala om. Freedom on the Net är ett projekt som analyserar huruvida internet är fritt tillgängligt i världens länder genom tre kriterier: tillgång, begränsningar på innehåll och användarrättigheter. Iran fick en låg siffra på alla dessa kriterier med ett totalt resultat på 16 av 100 där 100 räknades som helt fritt och 0 som inte alls fritt. Irans internetillgång klassas därmed som "icke-fri". Iranska myndigheter kontrollerar internet genom nedstängningar och blockeringar av vissa hemsidor och sociala medie plattformar. Efter Mahsa Aminis död tog befolkningen hjälp av internet att sprida pågående händelser med omvärlden. Iranska myndigheters respons blev en ännu starkare kontroll av världsanvända plattformar som instagram och WhatsApp och försämrade hastigheten för internet- och mobiltäckning (Freedom on the net).

Twitter, facebook, telegram och YouTube har helt blockerats. Ayatollah Ali Khamenei har uttalat sig om sin oro för internet och det västerländska inflytandet internet kan medföra och han har därför försökt utöka kontrollen över internetanvändning genom myndigheter. En cyberpolis grundades 2011 och tillsammans med andra myndigheter har de som uppgift att endast kontrollera internet och befolkningens användning av det. Iranska myndigheter lägger särskild fokus på personer med stort följarrantal och som har eller kan ha stort inflytande på den allmänna åsikten hos den iranska befolkningen. Detta inkluderar också iranier som lever utomlands och iranska journalister som jobbar för internationella tidningar (Internett og sosiale medier). Alltså är den iranska staten och regimens svar på protesterna att tysta ner all form av och rätt till kommunikation med varandra och omvärlden.

3.4 Händelserna i Iran

Det är svårt att finna korrekta siffror då regimen sällan gör uttalanden i media. Eftersom pressfriheten i Iran är den tredje lägsta i världen, de enda stater som har sämre pressfrihet är Eritrea och Nordkorea, leder detta till olika siffror från olika internationella källor (Reporters without Borders). Journalister och media runt om i världen kan inte med säkerhet säga hur många som har mist livet i protesterna eller hur många som har blivit arresterade då regimen sällan gör uttalanden och de Iranska journalisterna blir med största sannolikhet gripna om de publicerar någonting som går mot regimens diskurs.

Enligt HRANA (Human rights activists news agency) har 481 människor, varav 68 barn och tonåringar, som de lyckats identifiera mist livet sen protesterna började efter Mahsas död den 16e september. Uppskattningsvis har även drygt 18 000 människor arresterats men de har bara lyckats identifiera drygt 4500 av dessa människor (HRANA).

Runt 1600 olika protester har sedan 16 september fram till 2 december ägt rum i olika delar av Iran. Iranska säkerhetsstyrkors respons på protesterna har varit blodiga och brutala. De första rapporteringarna om skjutningar mot iranska demonstranter kom i slutet av oktober och har sedan dess fortsatt kontinuerligt. Enligt The Guardian har tiotusentals demonstranter gripits, över 300 personer har dödat och minst sex har blivit dömda till döden för "brott mot nationens säkerhet och islam". Iranska läkare vittnar om fruktansvärda skador på demonstranter med ett skademönster som skiljer sig åt mellan män och kvinnor. Säkerhetsstyrkorna använder sig av plast- eller metallkulor vid sina attacker som oftast sker på nära håll mot den drabbade demonstranten. De iranska läkarna berättar att kvinnor beskjuts främst i ansiktet, bröstet och könsorganet medan män skjuts i ben, rumpa och rygg. Detta för att säkerhetsstyrkor vill "förstöra kvinnornas skönhet". Även skott mot ögonen är vanligt bland män, kvinnor och barn. Vidare skriver The Guardian om problemet att siffran av beskjutna demonstranter är otroligt hög men är säkerligen ännu högre i och med att många

av de skadade inte vågar söka vård av rädsla att bli arresterade av säkerhetsstyrkorna. Läkare och sjuksköterskor vårdar de skadade i hemlighet av samma rädsla att bli arresterade av säkerhetsstyrkorna för att de går emot regimen och står på protestens sida (Parent & Habibiazad, 2022)

Den 8 december blev en 23-årig demonstrant avrättad. Det är den första verkställningen av ett dödsstraff sedan protesterna började i september. Risken finns att detta är den första av många eftersom uppskattningsvis 18 000 människor har blivit arresterade (SVT Nyheter) Om man jämför dessa preliminära siffror av avlidna som endast sträcker sig över tre månader med revolutionen 1978-1979 är det oroväckande. Enligt Tucker Spencer (2017) så uppskattas det att mellan 532 till 2781 personer miste sina liv på grund av protesterna. Om det fortsätter i samma takt eller eskalerar så kan det bli väldigt höga siffror om protesterna håller i sig.

3.5 Sanktioner

Omvärlden har reagerat kraftigt på våldet mot de fredliga protesterna som utförs av regimen och deras brott mot mänskliga rättigheter. Som ett svar på våldet har flera länder, Europeiska Unionen och Förenta Nationerna infört sanktioner och utslutningar mot Iran. Sanktionerna innebär bland annat inreseförbud till EU och finansiella sanktioner som fryser ekonomiska tillgångar inom EUs territorium (SVT). EU har haft sanktioner mot Iran sedan Arabiska våren, 2011, och har utökat dem under hösten 2022 till följd av oroligheterna. Sanktionerna är främst riktade mot fysiska personer och organisationer som anses ansvariga för våldet mot demonstranter men under oktober till december månad har allt fler iranska organ hamnat på EUs lista på sanktioner. Där bland hittar man offentliga organ som Moralitetspolisen, IRIB (Islamic Republic of Iran Broadcasting), det statliga tv-bolaget Press TV och Cyberpolisen. Bara under dessa tre månader har EU infört nya sanktioner mot 60 personer och 8 organ. Sanktionerna innebär också ett förbud mot europeiska medborgare och företag att ge medel till de sanktionerade personer och organ samt all form av import till Iran i övrigt som skulle kunna användas vid interna förtryck (Council of the European Union, 2022).

FN beslutade i december att utsluta Iran och dra tillbaka deras medlemskap i FN:s kvinnokommission efter oro över iranska regimens hantering av människor och brott mot mänskliga rättigheter. Detta efter ett förslag från USA med en majoritet av medlemsländerna som röstade för förslaget (FN, 2022).

I oktober gick USA ut med att de skulle införa sanktioner mot iransk polis, tjänstemän i regeringen och personer kopplade till nedstängningen och kontrollen av medier och internet. USA har även gjort en tydlig varning mot utländska företag både i och utanför Iran som samarbetar med Iran eller hjälper dem ekonomiskt kan komma att drabbas av sanktioner själva. Detta har fått stark kritik från experter i FN som vill förtydliga att USAs sanktioner

kan få motsatt effekt i och med sitt hot mot utomstående parter. Experterna menar att sanktionerna istället kan bidra till miljöförstöring och en försämrad situation för de iranska människornas liv och hälsa. I och med USAs hot mot utländska företag i Iran har många av företagen, där bland biltillverkare och energiföretag, valt att lämna landet och upphöra med sin verksamhet. Detta gör att Iran tvingas använda sig av gamla medel och resurser när det kommer till transportmedel som inte är utvecklade efter dagens moderna teknik och som gör det omöjligt att hålla nere på fordonutsläppen och luftföroreningar. Iran har idag redan ett stort problem med luftföroreningar som står för ungefär 40 000 dödsfall per år och med USAs sanktioner menar experter att detta miljöproblem bara kommer att bli större och kommer drabba ännu fler människor och försämra deras hälsa (UN News).

Det är alltså svårt att veta vad den bästa lösningen för utomstående länder och organisationer är att göra för att stötta det iranska folket.

4. Teori

4.1 Social Revolution/Revolutionen i Iran 1979

Enligt Theda Skocpol är en social revolution snabba och grundläggande förändringar av ett lands stats- och klasstrukturer samt av landets ledande ideologi. Det räcker inte bara med organiserat uppror för att revolutionen ska vara lyckad utan det krävs påtryckningar från externa faktorer så som militära hot eller påtryckningar från andra stater. Den repressiva kraften som regimen besitter måste minska innan det kan bli lyckat. Detta skedde i fallen med Ryssland, Frankrike och Kina. Det måste även vara ett uppror som börjar underifrån och baserar sig i klasstrukturer (Skocpol 1979).

Iran genomgick en sådan social revolution 1979 när ayatollah Khomeini tog makten från Shahn. Revolutionen i Iran 1979 ser inte ut som de Skocpol tidigare har undersökt i t.ex. Ryssland och Frankrike. I de tidigare fallen har det alltid funnits ett externt hot/påtryckning som har förminskat regimen repressiva förmåga, en förlust i ett krig eller dylikt. Revolutioner brukar inte skapas av folket utan framkommer som en effekt av någonting annat. Vanligtvis är det även hos bönder ute på landsbygden där modernisering har påverkat som motståndet tar sin form, detta var inte fallet i Iran. Motståndet mot Shahn fanns i de urbana städerna. Den främsta förklaringsfaktorn till varför revolutionen lyckades 1979 är det Iranska folkets vilja och förmåga att organisera sig för att stå upp mot Shahens regim.

Förmågan för folket att organisera sina protester kommer från en gren av islam, Shia. Detta penetrerade hela de Iranska samhället i form av t.ex. Mullor som fungerar som en sorts domare inom islamsk lag som löste dispyter mellan handelsmän i basarerna. Shahn började

använda sin makt som despot för att försöka minska inflytandet som Shia hade på samhället och på så sätt började ett frö av misstro växa mot despoten.

Det inflytande Shiatron hade på det Iranska samhället bidragit mycket till organiseringen av protester mot despoten. Med ett religiöst budskap som spred sig genom de religiösa kanalerna kunde man koordinera protesterna samtidigt som det gav folket viljan att stå emot en väpnad regim (Skocpol, 1982).

Det finns likheter mellan revolution 1979 och det som sker idag. Istället för ett religiöst meddelande så är det ett meddelande om rättigheter, friheter och rättvisor för kvinnor. Det är unga människor i städerna som protesterar men börjar få med sig arbetare och dylikt som är trötta på arbetslösheten och det generella islamska tillståndet i landet. Istället för de religiösa kanalerna så sprids och organiseras protesterna genom sociala medier. Nu har den Iranska regimen försökt att stoppa användningen av sociala medier för att förhindra att meddelandet sprids och att göra det svårare för organisering av protester och demonstrationer. På samma sätt försökte Shahn tysta de religiösa kanalerna under revolutionen 1979.

4.2 Politisk revolution

Sociala revolutioner är som tidigare nämnt en snabb och grundläggande förändring i ett lands stat- och klasstrukturer samt ett skifte i den grundläggande ideologin som styr landet.

Revolutionen utspelar sig även underifrån och grundar sig i klass.

Politisk revolution handlar däremot endast om en förändring i statsstrukturen och inte någon ändring i resten av samhället och behöver inte nödvändigtvis grunda sig i klasskonflikt. Det som är speciellt med sociala revolutioner jämfört med politiska är då att grundläggande förändringar både i statsstrukturer och sociala strukturer sker i symbios där klasskonflikter spelar en stor roll (Skocpol 1979, s 4-5)

5. Metod

För att undersöka frågan måste det först fastslås vilken typ av händelser det är som pågår. Är det en revolution eller oorganiserade demonstrationer och protester. För det andra måste termen "lyckas" definieras, innebär lyckas att det blir ett regimskifte och isåfall till vilken grad. Materialet uppsatsen grundar sig på består av relevanta böcker och artiklar för ämnet revolutioner. Tidigare forskning rörande oövertygade revolutioner, en regims ihärdighet m.m används för att bidra till analysen. Med hjälp av litteraturen kan en grund byggas upp för hur en revolution går till väga, hur den blir lyckad och dess konsekvenser och sedan dra en jämförelse med den pågående revolutionen i Iran för att kunna få en förutfattad mening om vad den skulle kunna och kanske kommer att leda till.

En svårighet med uppsatsen har varit att hitta objektiva och bra källor gällande vad som faktiskt sker och har skett i Iran. Att bedöma kvaliteten på källorna är ytterligare en svårighet. Genom kontakt med engagerade parter i Lund som anordnar protester mot regimen har material inhämtats. Material här även hämtats genom dagstidningar, både svenska och internationella. Sociala medier är även en källa där material har inhämtats från eftersom sociala medier har spelat en stor roll i händelserna i Iran.

Det finns både för- och nackdelar med dessa olika typer av källor och det är där bedömningen av kvaliteten blir svår. Källor från "aktivister", såsom de engagerade parterna i Lund, vill möjligtvis uppvisa en världsbild av att det går framåt. Dagstidningarna är det enklare att analysera kvaliteten på både svenska och internationella. Ett försök gjordes till att hitta Iranska dagstidningar översatta till engelska för att komma närmre samt för att se vad den styrande regimen påstår men lyckades inte. Det svåraste att bedöma är sociala medier.

Även en kvalitativ intervju har genomförts med en engagerad part i Lund som organiserat demonstrationer där och som har kontakt med med folk i Iran.

Sedan görs ett försök till att göra ett kvalificerat antagande om vad som kan komma att ske i Iran. Tre fiktiva scenarion tas i åtanke: Det första där ingenting riktig förändras utan protesterna och demonstrationerna har varit förgäves, det andra är att regimen gör vissa "uppoftningar" för att försöka förhindra ytterligare upptrappning och den tredje är att en social revolution genomförs där hela det Iranska samhället förändras i grunden. Utifrån tidigare forskning, teori, Irans bakgrund och den kvalitativa intervjun diskuteras detta.

5.1 Avgränsningar

För att förenkla och fördjupa arbetet så har arbetet avgränsats till Skocpols teorier om revolution och gjort en fallstudie av Iran. Det finns andra inriktningar på litteratur som hade varit intressant, såsom uppror, sociala rörelser och liknande begrepp men detta får tyvärr inte plats i uppsatsens omfång.

Även inhämtning av information om händelserna i Iran har avgränsats. Runt den 12e december upphörde datainsamlingen då det är omöjligt att kontinuerligt uppdatera om vad som händer inom den tidsram som finns för uppsatsen.

5.2 Operationalisering

Frågeställningen, kommer kvinnorna att lyckas, är subjektiv. Det går inte att veta exakt vad kvinnorna vill uppnå i slutändan samt att alla vill inte exakt samma sak. Vill de röra sig helt ifrån shiastyret eller "bara" få grundläggande rättigheter och friheter? Författarnas tolkning av lyckas och vad det innebär i denna kontext är en social revolution där man rör sig bort från det förtryckande styre som är på plats idag. Mottot för protesterna verkar ha varit "Women, Life, Liberty", därav definitionen. Det är en social revolution som behövs för att uppnå detta. Detta är utgångspunkten när de tre fiktiva scenarion diskuteras.

5.3 Validitet och Reliabilitet

Eftersom detta är en kvalitativ och inte kvantitativ uppsats behandlas detta lite annorlunda. Det svåraste har varit att objektivt och sant beskriva det som har hänt i Iran, t.ex. dödstal och arresteringar på grund av protesterna. För att öka den interna validiteten har flera olika källor om detta över tid undersökts så att inte en källa med chockvärde har använts utan istället använt siffror som kommer från trovärdiga källor och som legat inom de extrema värdena. Innehåll från sociala medier som diskuteras har inhämtats på det sättet att isolerade inlägg inte ses som pålitliga. Den kvalitativa intervjun genomfördes framåt slutet av teori- och datainsamlingen så att inte intervjun skulle påverka riktningen på uppsatsen eller författarnas förståelse för mycket utan fungerade som ett komplement.

Reliabilitet i detta fall är också svår. Händelserna har som påpekats innan bara pågått i drygt tre månader och en liknande uppsats som skrivs om två månader med samma teori och forskning som använts kan svaret bli någonting helt annat. Eftersom det är en aktiv händelse kommer situationen att utvecklas i framtiden.

6. Material

Materialet som har använts, förutom teori och tidigare forskning, är en kvalitativ intervju med en engagerad part från Lund. Materialet inhämtades under en drygt två timmar lång intervju där anteckningar togs. De viktigaste punkterna från intervjun till forskningsfrågan redogörs för nedan. Sedan används tre fiktiva scenarion som skulle kunna vara vad utfallet blir efter protesterna som pågår.

6.1 Kvalitativ intervju

I och med att det är svårt att veta hur mycket media vinklar sina nyhetsrapporteringar och det är svårt att veta exakt vad det är som pågår i Iran med nedtystande av medier har vi försökt att få en annan infallsvinkel på revolutionen genom en kvalitativ intervju. Vi fick chansen att intervjua Emad som arrangerar protester i Lund med syfte att upplysa om Iran och alla

pågående händelser som sker där. Han använde sig mest av förstahandsinformation, alltså information som kommer direkt från drabbade personer eller personer som på något sätt påverkas av revolutionen, både i och utanför Iran. En andra källa som han använde sig till stor del av var sociala medier och då framförallt Instagram, där han menar att folk lägger ut en aktiv och ofiltrerad bild av situationen i Iran. Däremot är det många protester som sker i mindre städer där media och internet inte är så pass utbredd att det kommer ut i internationell media. Han menade alltså att man måste förstå att det finns mycket mer i revolutionen som inte kommer fram till oss läsare och som vi inte har någon koll på.

Emad anser att demonstrationerna nu har nått sin höjdpunkt, men menar att det inte betyder att revolutionen är slut utan enbart att demonstrationerna inte längre klassas som "demonstrationer" utan mer som "vardag". Det som tydliggjordes genom intervjun var att det främst är yngre generationer och nedre samhällsklasser som vill ha en märkbar förändring i samhället. Siffrorna vi fick genom intervjun var att ungefär 80 procent av alla iranier vill ha en förändring i regimen medan resterande 20 procent är nöjda med den regering som sitter vid makten idag och vill behålla den som den är. Dessa 20 procent består främst av de mest troende muslimer i Iran som stöder den islamska republiken. För att bryta ned siffrorna ännu mer så är 40 procent av de missnöjda 80 procenten positiva till revolutionen som pågår just nu och menar att det är det rätta och enda sättet att kunna uppnå en samhällsförbättring. Resterande 40 procent är för en förändring men vill inte se den utvecklas på det sätt som den gör genom demonstrationer och revolution.

Emad poängterade att han tror att det kan bli en lyckad revolution men nog inte ett lyckligt slut. Mentaliteten är förändrad. Folket har blivit trötta på läget och har fått nog. Förr sprang man från skottljud och smällar medan man nu hellre springer mot ljudet. Man vill inte längre backa undan från farligheterna utan istället konfrontera dem och denna mentalitet ger folket en enorm ihärdighet. Han menade vidare att det antagligen inte kommer bli så mycket till en samhällelig förändring i Iran efter denna revolutionen men däremot ett stort första steg i rätt riktning för framtida förändringar och förbättringar för folket. Han pratade vidare och menade att även om moralitetspolisen i Iran avskaffas och klädkoder för hijab tas bort för kvinnor kommer det inte vara tillräckligt för folket efter regeringens brutala respons på människornas fredliga demonstrationer. Han anser att det regeringen har gjort mot sitt eget folk med avrättningar, våldtäkter mot unga kvinnor och skador genom vapenvåld aldrig kan gottgöras och kan inte bortses. Det iranska folket kommer därmed inte vara nöjda med endast en förändring i feministiska frågor som demonstrationerna från början gick ut på utan nu skulle det krävas betydligt mycket mer med större samhällsförändringar och förbättringar för att göra folket nöjda. Emad menar också att alla strejkerna som har tillkommit genom demonstrationerna, såsom oljearbetarnas strejker, inte bidrar till så mycket i revolutionen för kvinnorna men är en enorm förnedring för regeringen.

6.2 Tre fiktiva scenarion

Scenario 1

Det första fiktiva scenariot skulle innebära att demonstranternas arbete har varit förgäves och kommer inte leda till någon förändring i det Iranska samhället alls. Livet för befolkningen i Iran skulle gå tillbaka till ett sorts "status quo".

Scenario 2

Det andra fiktiva scenariot skulle vara att den iranska regimen gör vissa uppoffringar för att försöka de-eskalera situationen, lite utav en politisk revolution "light". Som Skocpol säger så innebär en politisk revolution enbart förändringar i statsstrukturen och är inte alls lika grundläggande som en social revolution.

Scenario 3

Det tredje fiktiva scenariot är att kvinnorna "lyckas" och detta kommer leda till en social revolution som förändrar det iranska samhället i grunden, både socialt och politiskt.

7. Analys

En viktig faktor som inte går att bortse ifrån i denna uppsats är just tidsaspekten. Oroligheterna som pågår än idag började utspela sig den 18 september, drygt tre månader sedan i skrivande stund. Revolutionen som utspelade sig i Iran 1979 höll på i lite över ett år. Det som pågår idag är antagligen i ett tidigt stadium. Händelserna kommer fortsätta utspela sig, det behöver inte vara genom protester som möts med våld av regimen utan kan ta sig uttryck i andra former. Därför så görs ett försök till att kvalitativt försöka komma fram till vad som mest sannolikt kommer ske i framtiden baserat på den information som det finns tillgång till idag.

7.1 Scenario 1

Det första fiktiva scenariot skulle innebära att demonstranternas arbete har varit förgäves och kommer inte leda till någon förändring i det Iranska samhället alls. Livet för befolkningen i Iran skulle gå tillbaka till ett sorts "status quo". Detta är inte så sannolikt. Händelser som dessa hänger kvar i invånarnas tankar.

Även fast det inte ser ut som någonting påtagligt har hänt från utsidan så har antagligen invånarnas inställning till regimen ändrats. Som Emad beskrev i den kvalitativa intervjun så har motståndet gått över från organiserade demonstrationer till motstånd i vardagen. Det verkar som att den Iranska regimen tappar greppet över det vardagliga. Regimen har förlitat sig på att medborgare ska försöka upprätthålla lagar såsom sedlighetslagarna rörande att bära

skynke över huvudet. Detta upprätthöll Mullorna/moralitetspolisen i Iran, de sa åt kvinnor att täcka håret eller anmälde kvinnorna till rättsväsendet. Idag kan man se att invånarna säger emot eller skyddar kvinnorna som blir tillsagda om detta på exempelvis bussen. Mullorna har inte längre samma respekt och auktoritet som innan protesterna började. Även klipp från sociala medier visar gator, köpcentrum m.m fullt av kvinnor som inte täcker håret på offentlig plats.

Allt detta påvisar att vardagen i Iran inte har gått tillbaka till "status quo" utan någonting, bakom kulisserna, har förändrats. Kan vara de första sprickorna i muren som möjligtvis leder till en större förändring under en längre tidsram.

7.2 Scenario 2

Det andra fiktiva scenariot skulle vara att den iranska regimen gör vissa uppoffringar för att försöka de-eskalera situationen, lite utav en politisk revolution "light". Som Skocpol säger så innebär en politisk revolution enbart förändringar i statsstrukturen och är inte alls lika grundläggande som en social revolution. Regimen i Iran har visat tecken på detta. De påstår att moralitetspolisen ska läggas ner samt att en utredning gällande hijab-lagen ska påbörjas. Detta har möts med kritik av diverse organisationer och aktörer. De påstår att detta är lite utav en skenmanöver för att skifta fokuset från protesterna och försöker visa regimen i en annan anda (Hällsten, 2022).

Men dessa små förändringar konstituerar antagligen inte en politisk revolution. Skocpol ställer inte upp några tydliga kriterier i sin litteratur om revolutioner utan skriver bara om förändringar i statsstrukturen räknas som en politisk revolution. De små förändringar som regimen talar om nu, nedläggningen av moralitetspolisen och en översikt av hijablagstiftningen, räcker nog inte för att tala om förändringar i statsstrukturen. Moralitetspolisens arbete kan komma att överföras på någon annan statlig institution såsom säkerhetspolisen istället och utredningen om hijablagen behöver inte leda till någonting alls.

Revolutionen som skedde 1979 i Iran grundade sig i religion, mer specifikt grenen Shia inom islam. Att regimen skulle röra sig från den form av sharialagstiftning som började utvecklas efter revolutionen är antagligen ingenting som sker i första hand. "Målet" med revolutionen som utspelade sig 1979 var ju att röra sig ifrån det västerländska och det moderna. Statsskicket utvecklades till en shiamuslimsk teokrati där Ayatollahn har den högsta och slutgiltiga makten när det kommer till tolkning av lagen. Däremot för att inte förlora makten och kontrollen över Iran helt är det inte helt omöjligt att regimen gör vissa uppoffringar för att försöka de-eskalera situationen utan att gå emot den islamska värdegrund som finns i landet.

Som nämnt tidigare så är tidsaspekten av oerhörd vikt. Demonstrationerna och protesterna har bara pågått i drygt tre månader och det utspelar sig fortfarande. Om dessa uppoffringar inte fungerar eller är skenmanövrer kan de möjligtvis leda till mer protester då folket känner sig svikna. Den iranska befolkningen, framförallt kvinnorna, nöjer sig nog inte med detta. De har kämpat för hårt, många har mist sina liv och ännu fler har blivit arresterade och inväntar, från ett västerländskt perspektiv, orättvisa rättegångar.

7.3 Scenario 3

Det tredje fiktiva scenariot är att kvinnorna "lyckas" och detta kommer leda till en social revolution som förändrar det iranska samhället i grunden, både socialt och politiskt.

Skocpol menar att för en social revolution ska ta plats måste vissa kriterier vara uppfyllda. Det måste vara någon sorts klasskamp underifrån samt att regimen repressiva kraft måste minska, antingen genom ett militärt hot eller externa påtryckningar från andra stater.

Kriteriet för en klasskamp underifrån är uppfyllt. Som nämnt tidigare så är Iran en rentier state och en extremt stor del av landets inkomster kommer från olja, skatteintäkter står bara för 8.4% av den totala inhemska inkomsten och oljan står för betydligt mer. Detta visar på att Irans ekonomi inte är beroende av privata företag och dylikt som i exempelvis Norge. De som besitter rättigheterna och driver företagen som utvinner oljan och gasen är de som sitter på förmögenheten. "Vanliga" medborgare i Iran, framförallt kvinnor som ses som undergivna männen, är de som driver på revolutionen, därav en klasskamp. En klasskamp på två dimensioner, både ekonomisk och en religiös.

Det andra kriteriet rörande att regimen repressiva kraft måste minska är betydligt mer svåridentifierat. Skocpol såg det i sitt tidigare arbete som ett krav att den måste minska genom ett militärt hot eller externa påtryckningar från andra stater. Detta skedde i de sociala revolutionerna i Ryssland, Kina och Frankrike som hon studerade i boken *States and social revolutions*. När Skocpol senare studerade revolutionen i Iran 1979 så fanns det inget påtagligt externt tryck som det gjort i tidigare fall men ändå gick Iran genom en sådan grundläggande social revolution. I revolutionen 1979 verkar det som att statens repressiva förmåga inte minskade per se utan att den minskade genom befolkningens ovilja till att ge upp och fortsatte kämpa även fast det var våldsamt.

Idag finns det, som tidigare nämnt, en mängd olika sanktioner från FN, EU och andra internationella organ mot Iran så det finns ändå externa påtryckningar som skulle kunna hamna inom Skocpols kriterier. Den stora frågan är om dessa påtryckningar är tuffa nog för att minska regimen repressiva förmåga. Sanktionerna är riktade främst mot fysiska personer och organisationer och sedan protesterna började i september har ytterligare 60 personer och

8 organ fått sanktioner mot sig. Det kan vara så att sanktionerna kan komma att skada den vanliga befolkningen istället för de personer som sanktionerna är riktade mot. Eliten och regimen i Iran har ju tillgång till ofantligt stort kapital som kommer från oljetillgångarna, att t.ex. EU fryser diverse bankkonton och ekonomiska tillgångar inom EU:s territorium spelar antagligen inte så stor roll.

Iran kom till genom en social revolution och som Lachapelle skriver i sina texter så är regimer som kom till genom revolutioner väldigt ihärdiga och att detta beror på fyra saker: Nedmonteringen av alternativa maktcentrum, en ökning av statens tvångsmakt över befolkningen, en säkerhetsmekanik som är lojal till regimen samt samlade partier vid makten. Alla dessa faktorer finns i Iran. Ayatollahn sitter på makten, staten har en extrem tvångsmakt över befolkningen, det finns säkerhetsmekanik som är lojal till regimen i form av Mullor och andra religiösa entiteter samt samlade partier där vissa oppositionspartier blir satta i exil. Även Irans ihärdighet minskar chansen för att en social revolution ska utspelas.

Basedau & Lay skriver om rentier stater och hur detta kan bidra till intern stabilitet inom auktoritära regimer. Detta sker genom att intäkterna från naturresursen kan spridas vidare till exempelvis sjukvård och dylikt för att hålla befolkningen nöjd men även genom att mycket pengar och resurser kan läggas på en säkerhetsapparat som upprätthåller "stabiliteten" genom att försvåra möjligheter till uppror och protester. Detta sker ju i Iran, regimen har svarat blodigt på protesterna som sker för att försöka upprätthålla ordningen men det känns som regimen långsamt håller på att förlora. De senaste veckorna har det cirkulerat klipp på sociala medier där kvinnor går fritt utan att täcka håret i köpcentrum och dylikt. Resurserna regimen får in från oljan används till att t.ex. finansiera moralitetspolisen men när motståndet blivit så vidspritt att det nu är en mer vardaglig sak så är inte säkerhetsapparaten stor nog att fortsätta i tidigare utsträckning.

Även någonting som försvårar möjligheten till en social revolution är det faktum att Iran är medlem i OPEC som fungerar som en kartell. Iran sitter på världens 4:e största oljereserv och den 3:e största inom OPEC länderna. Skulle en social revolution ta plats i Iran och det bestäms att de ska lämna OPEC vore det katastrof för OPEC. Antagligen hjälper OPEC till med att skicka resurser och dylikt till Iran för att förhindra att en fullskalig social revolution ska ta plats eller hjälper till med att kringgå de sanktioner som är satta på plats mot Iran. De andra OPEC länderna vill helt enkelt säkra oljepakten, om Iran blir mer västerländskt och kapitalistiskt genom en social revolution så kommer priset på olja möjligtvis sjunka och detta påverkar de andra oljeländerna enormt.

8. Resultat

Det första scenariot, att det återgår till status quo, verkar inte stämma. Regimen talar om att lägga ner moralpolisen samt att se över hijablagstiftningen. Detta är nog antagligen dock inte den stora förändringen som har skett. Någoting som också verkar ha förändrats men inte är lika påtagligt är att det inte längre är lika mycket organiserade protester utan det har gått över till en mer vardaglig typ av protest. Det verkar det som att regimen har tappat greppet och kan inte längre upprätthålla de lagar lika väl längre som folket protesterar emot. Cirkulerar klipp på sociala medier där kvinnor går runt utan att täcka håret i köpcentrum och lever ett vanligt liv utan att någon religiös ledare, t.ex. mullor, kan eller vågar säga till.

Denna förändring i synsätt kan vara en indikator på att någonting större är på väg att ske men det är för tidigt för att säga.

Finns faktorer som talar både för och emot en politisk revolution. Exempelvis att revolutionen 1979 grundade sig i religion och målet var en Shariastyrd stat, man ville röra sig bort från det västerländska och det moderna. Ledarna och eliten i Iran rör sig nog inte frivilligt ifrån detta i första hand.

Att folket fortsätter att demonstrera även mot extremt våld talar för att de inte är nöjda innan större förändringar är på plats. Om detta fortsätter under en längre tid så måste kanske den Iranska regimen svara med att göra uppoffringar för att behålla stabiliteten i landet och makten för att inte förlora kontroll över naturresurserna. En politisk revolution är nog enklare att acceptera för både eliten i Iran och OPEC än en total social revolution där de antagligen tappar all makt.

Det andra scenariot, att det blir en sorts politisk revolution, verkar mer troligt än det första scenariot. Regimen visar redan nu svaga tecken på detta genom beslutet att lägga ner moralpolisen och att överse hijab-lagstiftningen. Detta är dock väldigt små förändringar i statsstrukturen och räcker nog inte för att klassa det som skett som en politisk revolution. Den intervjuade menade att om dessa förändringar kommit för flera år sedan hade det kanske hjälpt till men nu när regimen visat sitt ansikte räcker det inte.

Protester och demonstrationer pågår ju fortfarande, båda i organiserad form och mer vardagligt. Folket är inte nöjda än och kommer fortsätta tills en större förändring tar plats. Det har bara gått tre månader och det Iranska folket visar inga tecken på att de är klara eller nöjda än. I framtiden kommer vi nog se större politiska förändringar.

Det tredje scenariot, en social revolution, är den del där fokus ligger i denna uppsats. "Lyckas" har definierat som en social revolution då det verkar som det är det folket är ute efter och även det mest intressanta. En social revolution skulle ha oerhörda konsekvenser för världen.

Det finns fler faktorer som försvårar möjligheten till en social revolution än det finns faktorer som talar för en social revolution under dessa tre månader som händelserna har tagit plats. Det finns inget specifikt externt hot som skulle minska regimen repressiva förmåga såsom ett krig och sanktionerna som omvärlden har satt mot Iran är antagligen inte hårda nog. Iran är en regim som kom till genom en social revolution och de är väldigt ihärdiga. Irans tillstånd som en rentier-stat p.g.a deras oljetillgång bidrar även till att det försvårar möjligheten till en revolution då Iran sitter på väldiga resurser. Irans medlemskap i OPEC innebär ännu mer resurser åt regimen då de resterande medlemmarna inte vill att oljepriset ska påverkas. Allt detta försvårar möjligheten till en social revolution.

Det finns även faktorer som talar för möjligheten till en social revolution. Skocpols kriterium om en klasskamp som startar underifrån är uppfyllt. Det faktum att icke-våldsamma protester och demonstrationer lyckas mer ofta än våldsamma sådana kan också vara en bidragande faktor mot en social revolution. Skocpol skrev också om vikten av att statens repressiva förmåga måste minska innan en social revolution kan ta plats, antingen genom ett krig eller externa påtryckningar från andra länder. Detta identifierade hon i fallen av revolutionerna i Ryssland, Frankrike och Kina men inte i Iran 1979. Iran gick igenom en social revolution utan att det fanns någonting externt som minskade den repressiva förmågan utan Skocpol menar att det kan varit det iranska folkets ovilja till att ge upp som ledde till revolutionen. Detta kan komma att ske i Iran också idag men det är för tidigt att säga och därför känns scenario tre inte så sannolikt.

Men under en längre tidsram kanske resurserna Iran besitter långsamt försvagas och det kan finnas en möjlighet för en social revolution men som det ser ut nu så överväger faktorerna som talar emot en revolution de som talar för.

8.1 Diskussion

Viktigt att ha i åtanke och som nämdes i början så är detta en deskriptiv uppsats med kvalificerade antaganden om vad som skulle kunna ske i Iran efter den nu pågående revolutionen. I denna stund finns det ännu inget definitivt svar som är rätt eller fel och det går inte att veta vad som kommer eller inte kommer att ske eller hur det hela kommer att sluta. Med den teori uppsatsen bygger på och den information vi författare har fått från intervjun och nyheter är det mest troliga scenariot enligt oss scenario nummer två där endast små samhälleliga och politiska förändringar kommer att ske efter den pågående revolutionen.

När det kommer till sociala medier som spelar en stor roll i dagens samhälle är den iranska regimen hårda med att inte ge det iranska folket någon större internetfrihet.

I scenario tre där en social revolution skulle lyckas och samhället skulle genomgå en grundläggande förändring hade internetfriheten och sociala medier troligtvis blivit bättre

genom att bli fria från all typ av kontroll och det iranska folket skulle få fri tillgång till all form av internet och kommunikation genom sociala medier. Däremot i scenario ett och två där antingen ingen förändring alls eller endast en begränsad förändring skulle ske kommer internet troligtvis behållas lika kontrollerat som det är idag av regimen och myndigheter och fortsätta klassas som icke-fri.

I scenario två, där regimen gör vissa få uppoffringar och ger efter och ger befolkningen lite av vad de vill, ha är det inte så troligt att internetkontrollen och friheten hade ändrats till det bättre. Eftersom sociala medier används till stor del av det iranska folket för att kommunicera sinsemellan och för att i dagens läge anordna protester är det inte troligt att regimen hade valt att släppa på sin kontroll eftersom det är ett sätt för dem att tysta ned och kontrollera protesterna. Även efter den nuvarande revolutionen tycks det inte vara troligt att regimen skulle lätta på internetkontrollen i något stort drag i och med att

Det verkar som att regimen är rädda för att det iranska folket ska få tillgång till information som inte är lämplig eller som inte korrelerar med den politik som iranska staten för. Den kontroll som idag finns i Iran på både de nationella och internationella plattformarna är nog dels till för att gemene man i Iran inte ska få vetskap om allt som pågår i landet, och inte kunna jämföra deras och förstå att den ekonomiska och samhällsliga situationen i Iran är sämre än många jämförbara länder, och dels som att regimen inte vill att omvärlden ska få reda på Irans svårigheter och diskrimineringar de håller på med för att undvika ännu fler sanktioner och ingripande från utomstående länder.

En ökad tillgång till internet hade kanske lett till nya protester och kanske så småningom nya revolutioner i framtiden. Risken att låta folket ha obegränsad tillgång till internet och sociala medier är så stora att regimen säkerligen kommer hålla hårt i sin kontroll även efter nuvarande revolutionens slut.

Genom den kvalitativa intervjun kan man nog också dra slutsatsen att det kan vara svårt att uppnå en social revolution i Iran med tanke på att alla iranier, främst de mest religiösa, inte är för en samhällslig förändring samt att den iranska politiken och samhället är så pass styrt av religionen.

Scenario ett där revolutionen kommer vara förgäves är heller inget så sannolikt i och med att det är en icke våldsam och fredlig revolution som pågår och som nämnt i teoridelen är de icke våldsamma protesterna dubbelt så effektiva än våldsamma protester när det kommer till att avsätta och vinna över en stat eller regim med en chans på mer än 50 %. Men med tanke på hur stor denna revolutionen har blivit och den uppmärksamhet och reaktion den har fått från omvärlden så tror vi att risken att inget alls skulle förändras i det iranska samhället är väldigt liten. Trots att det finns vissa externa påtryckningar idag med bland annat sanktionerna mot iranska staten och deras myndigheter verkar det inte vara tillräckligt för att

en social revolution skulle äga rum i landet. Det verkar inte räcka med de sanktioner som finns idag för att staten ska backa helt och se sig som besegrade mot det iranska folket. För att "förenkla" vägen för kvinnorna i Iran mot en social revolution så behövs ännu starkare och tyngre externa påtryckningar från internationella organ.

Eftersom Iran är så beroende av sin oljeexport för att få ekonomin att fungera borde de inte undantrycka hela revolutionen som i scenario ett, i och med att så många länder och organisationer nu är engagerade i att hjälpa iranska folket och har fört sanktioner mot Iran och, som USA har hotat med, sanktioner mot länder som hjälper Iran eller förhandlar med dem. Som utväg borde iranska staten ge en del av det folket vill ha, som i scenario två, för att visa upp en bra sida och återfå länders tillit och få exporten tillbaka på den nivå den var innan revolutionen och alla sanktioner bröt ut. Skulle hela revolutionen vara förgäves och ingen förändring ske kommer iranska staten tappa båda sin ekonomi, iranska folkets likaväl som andra länders tilltro.

8.2 Slutsats

Genom en deskriptiv och kvalitativ uppsats har ett försök gjorts till att förklara vad som kan komma att ske efter händelserna i Iran är över. Det är en mycket svår fråga med många faktorer som spelar in men även det faktum att händelserna bara har utspelat sig i tre månader. Med förankring i tidigare forskning, teori och den speciella bakgrund som Iran har så är scenario två det mest sannolika av de tre fiktiva scenarion som analysen grundar sig i. En lättare politisk revolution är det mest sannolika i den närliggande framtiden för att tillfredsställa det iranska folket men även omvärlden som alla har sina ögon på Iran just nu. Alltså kommer inte, som definitionen lyder i denna uppsats, kvinnorna att lyckas. Under en längre tidsram kan det dock komma att utvecklas till en social revolution om regimen i Iran inte lyckas tillfredsställa främst det iranska folket. Detta för att händelserna passar relativt bra in i Skocpols teorier om social revolution och om missnöjet växer ännu mer kan man inte säga vart det slutar.

9. Sammanfattning

I denna uppsats undersöks frågan om kvinnorna i Iran kommer att lyckas. Definitionen av lyckas som används genom texten är att en social revolution tar plats då det antagligen är det som behövs för att demonstranterna ska bli nöjda. Utifrån tidigare forskning såsom en regims ihärdighet och uppkomst, icke våldsamma protester och om naturresursers inverkan på stabilitet i samspel med Irans historia och bakgrund har ett försök gjorts till ett kvalificerat antagande om vad som kan komma att ske i Iran. Med hjälp av Theda Skocpols teorier om revolutioner har tre fiktiva scenarion använts som möjliga utfall av händelserna i Iran. I det

första leder protesterna till ingenting, i det andra till en lätt politisk revolution och i det tredje till en fullskalig social revolution. Utifrån forskning, teori, bakgrund och en kvalitativ intervju diskuteras och analyseras faktorer som talar för respektive emot de olika scenarion. Utifrån detta verkar det som scenario två är det mest sannolika inom en snar framtid, att en lättare politisk revolution med förändringar i statsstrukturen tar plats. Det finns många faktorer som talar för en lång och svår väg för att en social revolution ska ta plats men det går inte att idag vara säker på utfallet. Om demonstrationerna inte upphör och eskalerar så är det mycket möjligt att det i framtiden blir ett annat utfall. Revolutionen som tog plats i Iran 1979 varade i drygt 13 månader, de nuvarande händelserna har bara pågått i drygt 4 månader.

9.1 Framtida forskning

Under arbetets gång så blev en fråga, som inte undersökts i denna uppsats, väldigt intressant. Varför är det vissa, till synes slumpmässiga, händelser som är gnistan till en explosionsartad form av protest? Mahsa Amini är inte den första kvinnan som blivit mördad av den Iranska regimen, det är någonting som sker ofta. Ändå blev hennes död startskottet för händelserna i Iran. Startskottet för den Arabiska våren 2010 var en tunisisk man, Mohamed Bouazazi som arbetade som gatuförsäljare, fick nog av styret och tände eld på sig själv. Började i Tunisien men spred sig över stora delar av arabvärlden. Mohamed var ju inte den första som var missnöjd eller led under det styret. Vad är det som gör dessa händelser speciella? Är det spridningen på sociala medier, både inom landet det skedde i och till västvärlden som är anledningen? Är det flera år av av ilska från förtryckta och orättvist behandlade människor?

Det har även uppstod motstånd mot islamiska regimer i andra delar av världen under arbetets gång. Talibanerna i Afghanistan förbjöd nyligen kvinnor att läsa på universitetet. Manliga studenter gick då ut från tentamenssalarna i protest mot det här beslutet för att stödja sina kvinnliga studiekamrater (Hufvudstadsbladet 2022). Även fast denna reaktion inte alls är i samma utsträckning som den i Iran så kanske det är ett första steg mot någonting större. Den yngre generationen verkar inte dela de ideal och tankar som den äldre generation besitter. Detta kan bero på hur stora sociala medier har blivit. De ser hur ett liv i andra delar av världen kan se ut och vill leva på det sättet istället. Även här finns det utrymme för framtida forskning som försöker förklara eller hitta ett samband mellan den yngre generationen och motsättningen till att leva i en islamisk regim.

Ännu ett intressant ämne att skriva om i framtiden är Ryssland och deras invasionskrig i Ukraina. Om Ryssland förlorar kriget finns chansen att det kan komma att bli ett frö för någon slags revolution. Om en militär supermakt som Ryssland förlorar mot Ukraina kan befolkningen komma att tappa tron till styret. Detta visas det redan tecken på i Ryssland i form av protester mot kriget som Ryssland för som staten har slagit ned mot hårt. Detta skulle passa väldigt bra in med Skocpols teori om social revolution. Hon skriver om hur i de

revolutioner hon har studerat så har ett krig eller militära hot minskat den repressiva förmågan som staten besitter. Detta är ju någonting som saknas i det som händer i Iran, de är inte aktiva i någon krigföring eller står emot ett militärt hot per se.

Den mest självklara framtida forskningen är att om några år undersöka vad som faktiskt har förändrats. Återgå till samma forskningsfråga men istället har kvinnorna lyckats. Undersöka vilka faktorer det var som bidrog till varför det antingen blev eller inte blev en revolution.

Litteraturlista

Basedau, Mattias & Lay, Jann 2009 *Resource curse or rentier peace? The ambiguous effects of oil wealth and oil dependence on violent conflict* Journal of Peace Research, Vol. 46, No. 6

Council of the European Union, 2022. *Iran: EU restrictive measures*. Tillgänglig: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/iran/> (Hämtad 2022-12-16)

Fassihi, Farnaz & Arraf, Jane, 2022. *Protest in Iran Spread, Including to Oil Sector, Despite Violent Crackdown*. New York Times, 12 oktober [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.proquest.com/globalnews/docview/2723696867/56BCBB400FD34AE9PQ/20>

FN-förbundet, 2022. *Iran utesluts ur FN:s kvinnokommission*. Tillgänglig: <https://fn.se/aktuellt/ovriga-nyheter/iran-utesluts-ur-fns-kvinnokommission/>, (Hämtad 2022-12-16)

Freedom House, 2022. *Freedom on the Net 2022*. Tillgänglig: <https://freedomhouse.org/country/iran/freedom-net/2022>, (hämtad 2022-11-28).

Heritage, 2022. *2022 Index of Economic Freedom Iran/Norge* [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.heritage.org/index/country/iran> (Hämtad 2022-11-15)

Hufvudstadsbladet, 2022. *Förtvivlade kvinnor stoppas vid universitetet i Afghanistan - uppmanar manliga studenter till bojkott*. 21 december. Tillgänglig: <https://www.hbl.fi/artikel/74ea4700-3225-464c-817a-35219d77aa96>. (Hämtad 2022-12-20)

Human rights activists news agency (HRANA) 2022. *A comprehensive report of the First 82 days of Nationwide protests in Iran* [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.en-hrana.org/a-comprehensive-report-of-the-first-82-days-of-nationwide-protests-in-iran/> (Hämtad 2022-12-12)

Hällsten, Amanda, 2022. *Iran uppges lägga ner landets moralpolis*, Aftonbladet 4 december. Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/WRgPAK/iran-lagger-ner-moralpolisen> (Hämtad 2022-12-10)

Jean, Lachapelle; Steven, Levitsky; Lucan, A. Way och Adam E. Casey 2020 Casey *Social Revolution and Authoritarian Durability* Cambridge university press [Tillgänglig: <https://www.cambridge.org/core/journals/world-politics/article/social-revolution-and-authoritarian-durability/B62A931E63978E8B8466225EC123D2A9>]

Larsson, Ylva, 2022. *Detta har hänt: Omvärldens sanktioner mot Iran*. SVT Nyheter 31 oktober. Tillgänglig:
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/har-ar-omvarldens-sanktioner-mot-iran>. (Hämtad: 2022-11-08)

Nationalencyklopedin, *Iran*. Tillgänglig:
<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/iran> (Hämtad 2022-11-19)

Nationalencyklopedin, *Teokrati*, Tillgänglig:
<https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/teokrati> (Hämtad 2022-11-19)

Nepstad, Sharon Erickson, 2011, *Nonviolent revolutions: civil resistance in the late 20th century* [Elektronisk], Oxford University Press

Norge. Landinfo, 2022. *Temanotat Iran: Internett og sosiale medier*. Tillgänglig:
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46859>, (Hämtad 2022-11-30).

Opec 2022. Member Countries [Elektronisk]
Tillgänglig: https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm (Hämtad 2022-11-06)

Parent, D & Habibiadzad (2022) Iranian forces shooting at faces and genitals of female protesters, medics say *The Guardian* 8 augusti [Elektronisk]
Tillgänglig:
<https://www.theguardian.com/global-development/2022/dec/08/iranian-forces-shooting-at-faces-and-genitals-of-female-protesters-medics-say> (Hämtad 2022-12-10)

Radio Free Europe Documents and Publications. 2022, *Protests In Iran Continue Despite Violent Government Crackdown*, Federal Information & News Dispatch, LLC, Washington.
Tillgänglig:
<https://www.proquest.com/globalnews/docview/2720135307/56BCBB400FD34AE9PQ/6>, (Hämtad 2022-11-20).

Regeringen 2022. *Iran - Avrådan* [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/uds-reseinformation/ud-avrader/iran---avradan/> (Hämtad 2022-11-06)

Reporters without Borders (RSF) 2022. Index [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://rsf.org/en/index> (Hämtad 2022-11-16)

Reuters 2022. *Events in Iran since Mahsa Amini's arrest and death in custody* [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://www.reuters.com/world/middle-east/events-iran-since-mahsa-aminis-arrest-death-custody-2022-10-05/> (Hämtad 2022-11-06)

Rome, Henry, 2022. *Iran's Oil Exports Are Vulnerable to Sanctions*, The Washington Institute, 9 november [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-oil-exports-are-vulnerable-sanctions>

Skocpol, Theda. 1982. *Rentier state and shi'a islam in the iranian revolution*. I *Theory and Society*, vol 11, No 3. Chicago: Springer, pp 265-283.

Skocpol, Theda 1979 *States and Social Revolutions a comparative analysis of France, Russia and China* Cambridge: Cambridge university press

SVT Nyheter 2022. Första avrättningen i Iran efter protesterna [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/forsta-avrattningen-i-iran-efter-protesterna>
(Hämtad 2022-12-13)

Tucker, Spencer C, 2017. *The roots and consequences of civil wars and revolutions: conflicts that changed world history*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO

UN News, 2022. *Iran: US sanctions violating human rights of all living there, say UN experts*. Tillgänglig: <https://news.un.org/en/story/2022/12/1131887>, (Hämtad 2022-12-20).

Utrikespolitiska institutet, 2022. *Iran - Utrikeshandel*. Tillgänglig: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/iran/utrikeshandel/>, (Hämtad 2022-11-07).

World of meters 2022. *Oil Reserves by Country* [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://www.worldometers.info/oil/oil-reserves-by-country/> (Hämtad 2022-11-06)